

Latvijas Ģeotelpiskās
informācijas aģentūra

VIETVĀRDU "VIRTUVE" TOPONĪMIKAS LABORATORIJĀ

Vietvārdu diena 2016. gada 20. oktobrī

Otilija Kovaļevska

LGIA Ģeodēzijas un Kartogrāfijas departaments, Toponīmikas laboratorija

Latvijas Ģeotelpiskās
informācijas aģentūra

LĢIA Toponīmikas laboratorijas vistiešākais uzdevums - nodrošināt kartes ar aktuāliem un pareiziem vietu nosaukumiem

Saskaņā ar LĢIA nolikumu

LIKUMI

LATVIJAS REPUBLIKAS TIESĪBU AKTI

[pēc veida](#) [pēc tēmas](#) [skatītākie](#) [jaunākie](#)

Ministru kabineta noteikumi Nr.384

Rīgā 2013.gada 9.jūlijā (prot. Nr.39 6.§)

Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras nolikums

Izdoti saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 16.panta pirmo daļu

▼ Tiesību akta pase

Izdevējs: Ministru kabinets

Veids: noteikumi

Numurs: 384

Pieņemts: 09.07.2013.

Stājas spēkā: 23.07.2013.

Statuss: spēkā esošs

Publicēts: "Latvijas Vēstnesis", 140 (4946),
22.07.2013.

OP numurs: 2013/140.3

Tulkojums:

Toponīmikas laboratorija arī:

(4.8.) veido un uztur **vietvārdu datubāzi**

(4.15.) **veic pētniecību** lietišķās toponīmikas jomā un publisko pētījumu materiālus

(4.16.) sagatavo un publicē **vietvārdu katalogus** un **vārdnīcas**

Latvijas Ģeotelpiskās
informācijas aģentūra

Kā vietvārds nonāk kartēs, datubāzē, vārdnīcās?

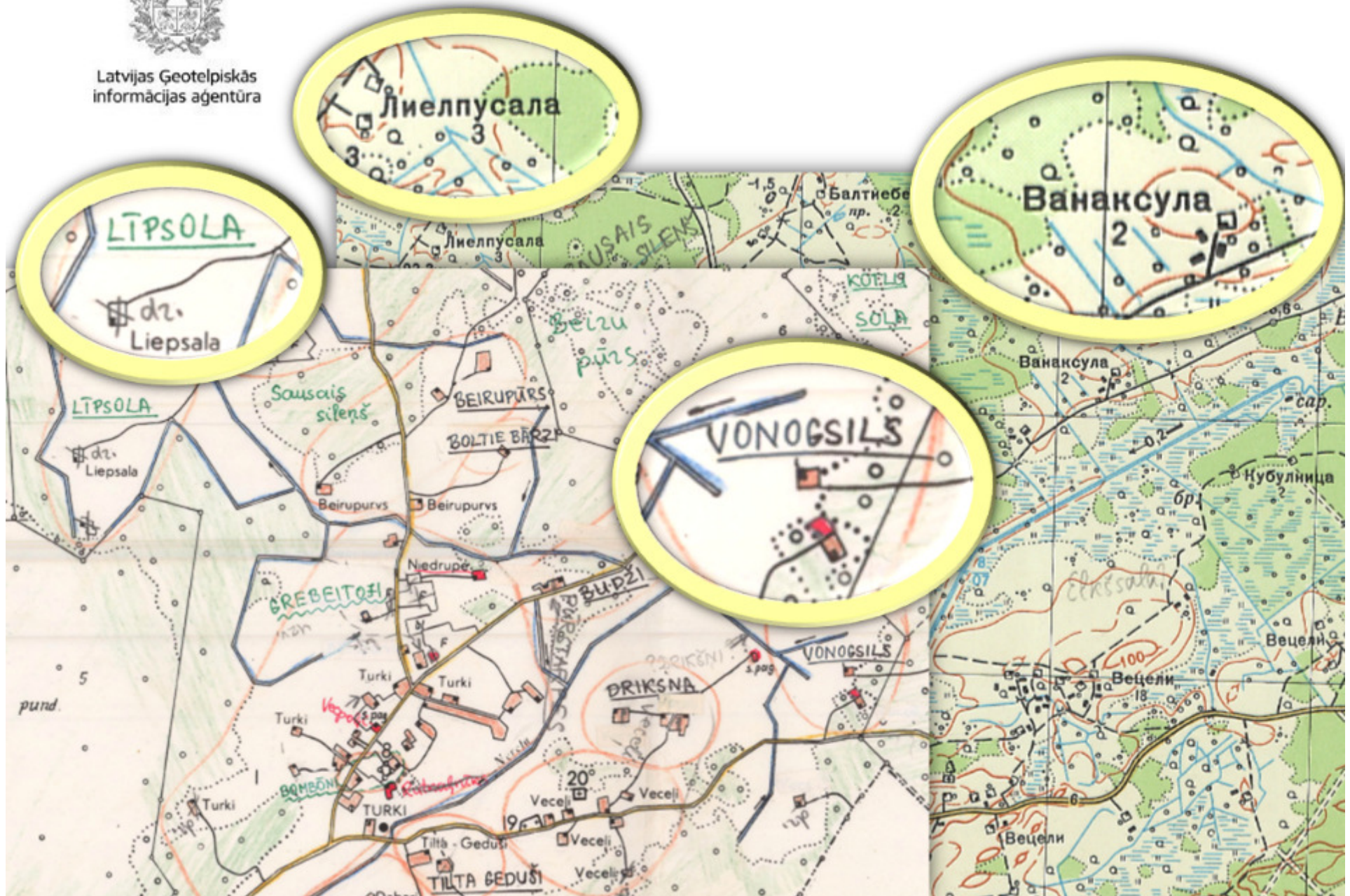
- Kamerālie darbi – dažādu karšu un avotu izpēte
- Vietvārdu vākšana – ekspedīcijas
- Materiāla apstrāde, konsultācijas

«Vai tad viss vēl nav savākts?»

Latvijas Ģeotelpiskās
informācijas aģentūra

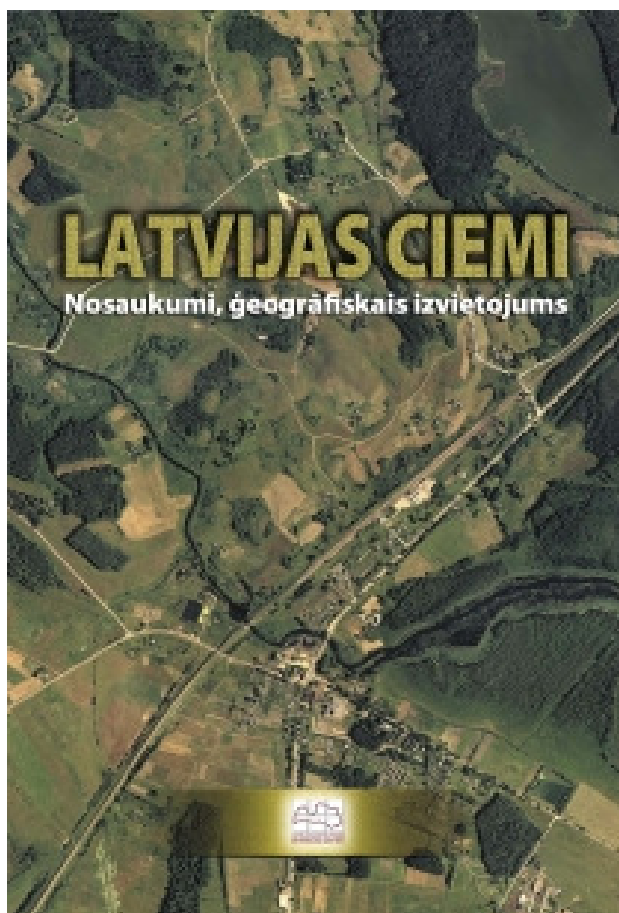

Latvijas Ģeotelpiskās
informācijas aģentūra

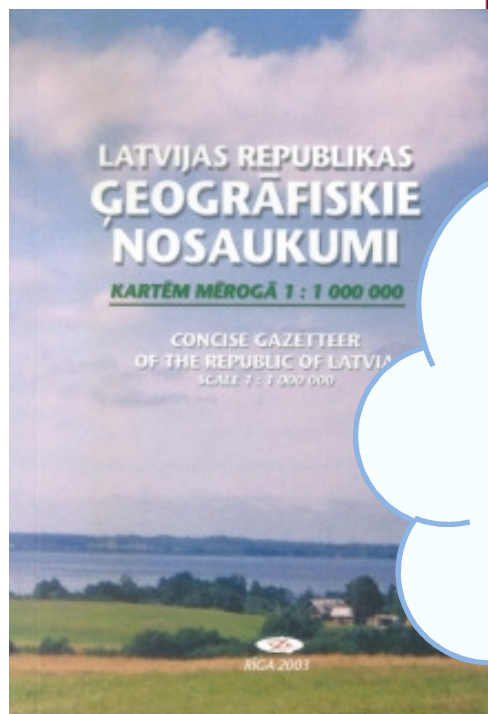
...un apkopots ir daudz.

Bet vēl vairāk ir neapkopotā...

Ciemu grāmata

Katalogi –
vietvārdu saraksti
dažāda mēroga
kartēm

Vietvārdu datubāze

Publiskā versija
7. izdevums

Publicēta 2015. gada 30. septembrī

Administratīvā teritorija	Reģions: <input type="text" value="Visi reģioni"/>
Objekta veids	Novads, pagasts: <input type="text"/>
Nosaukuma daļa	<input type="text"/>
Atlasīto objektu skaits vienā lapā: <input type="text"/>	

Sapnis par Latvijas
Ūdeņu vārdnīcu...
Purvu vārdnīcu...?
Mežu vārdnīcu...?

Latvijas Ģeotelpiskās
informācijas aģentūra

Darba gaitā uzkrājas ne tikai vietvārdi, bet arī:

- **ģeogrāfiskais konteksts**
- **vēsturiskais konteksts**

Vietvārdi vienmēr saistīti ar objektiem, cilvēkiem, dažādiem stāstiem – sakrājas materiāls vārdnīcām, kas, mērķtiecīgi virzīts, var pārtapt grāmatās. Protams, sadarbībā ar vietējiem entuziastiem un pašvaldībām.

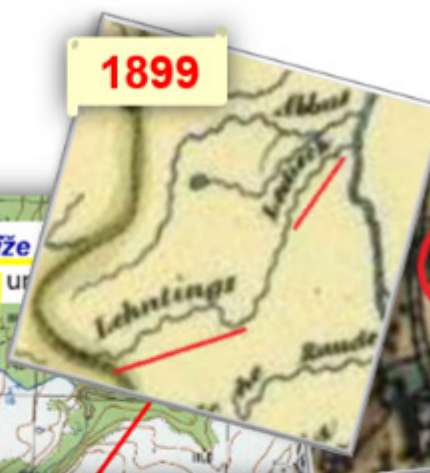
Latvijas Ģeotelpiskās
informācijas aģentūra

«Vai tad viss vēl nav izpētīts?»

- Upju augšteču un nosaukumu labirintos

1846

1899

«Lētīze
upej»

1911

LVI 1975: Čammaļu upīte jeb Sidrabe
«neliela, ietek Bāta dīķī, iztek no purvī
gandrīz jau aizaugusi»

LVI 1975: Bātas Muižas upīte jeb Sudmaļu upe
«izveidojas pie sanatorijas no avotiem, ietek Sudmaļu dīķī»

LVI 1992: «Veldas ciema visas mājas
Bātas upes ZA pusē»

LVI 1992: Dzirnāvu upe «iztek no Muskata dīķa
[jeb Sudmalu dīķa], šaura, sekla, līkumota»

LVI 1975: Jaunās Muižas
Kazbaru upīte «iztek no
Jaunās muižas teritorijā»

1883

Embūte

Alxwalke beke

Awtten beke

Letyschen beke

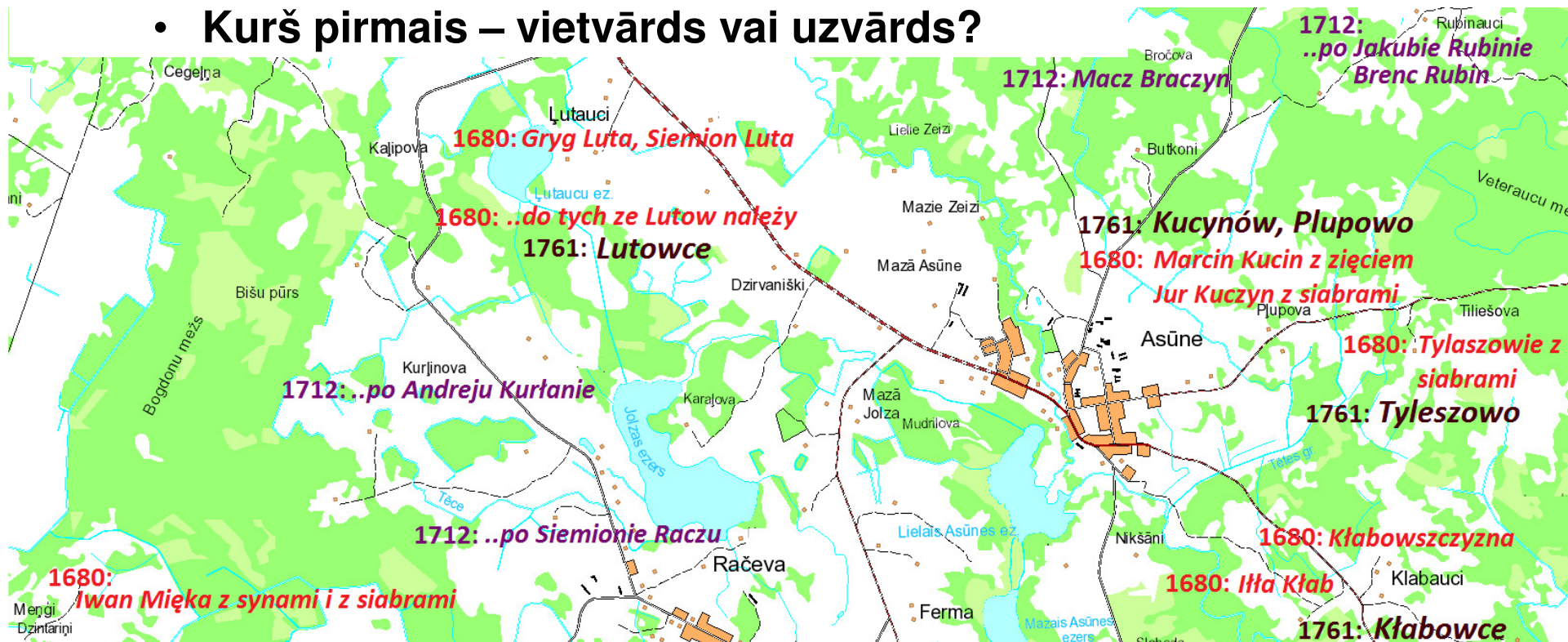
Bāta

Lessen brock

Trumpen beke

Rudde lancken

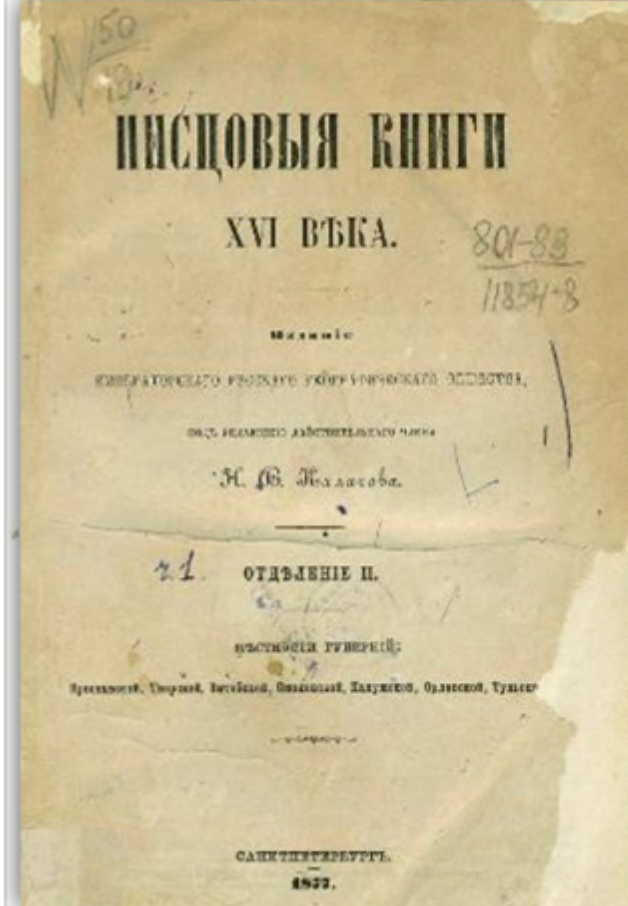
Kurš pirmais – vietvārds vai uzvārds?

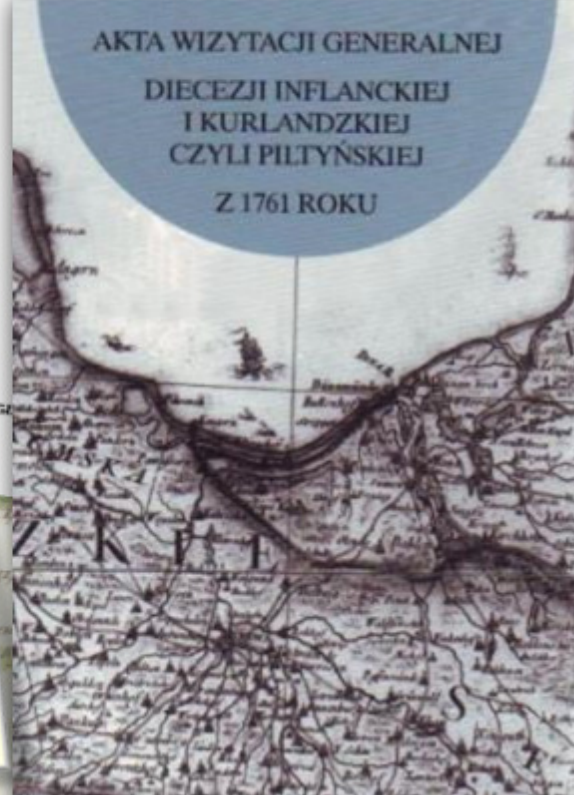
2012	1712	1738	1765
Meņģi	Po Grygiu Meņģiu	Menkiszki	Mingiszki
	Po Mongiach		Klimowicz y Dukiel,
	Marcin Prekiel	Michał Piotrowski	Kirkowicz, Jurka Laski, Józef Spirkowski,
		Andzey Meng z bratem	Fiodor, Piotr Matusewiczowie,
		Alexander Szyszło	Kumpinowski , Piotrowski y Krop;
		Siemion Nikur	Szyszło
		Marcin Pauning	Grunt karczemny
		Jur Matysan	
		Łapnicki	
Kurļinova	Po Andreju Kurtanie	Kurtanowa	Kurlanowo
	Kazul		Piter, Jur, Armican y Łayzan;
	Arnican	Kazul	Spīta , Wilgert y Pauluk
		Łayzan	
		Wilum Arnican	
		Siemion Trubacz	
		Spychļa	
Račova	Po Siemionie Raczu	Raczowa	Raciowo
		Peter Tuc	

• Avoti, avoti, avoti...

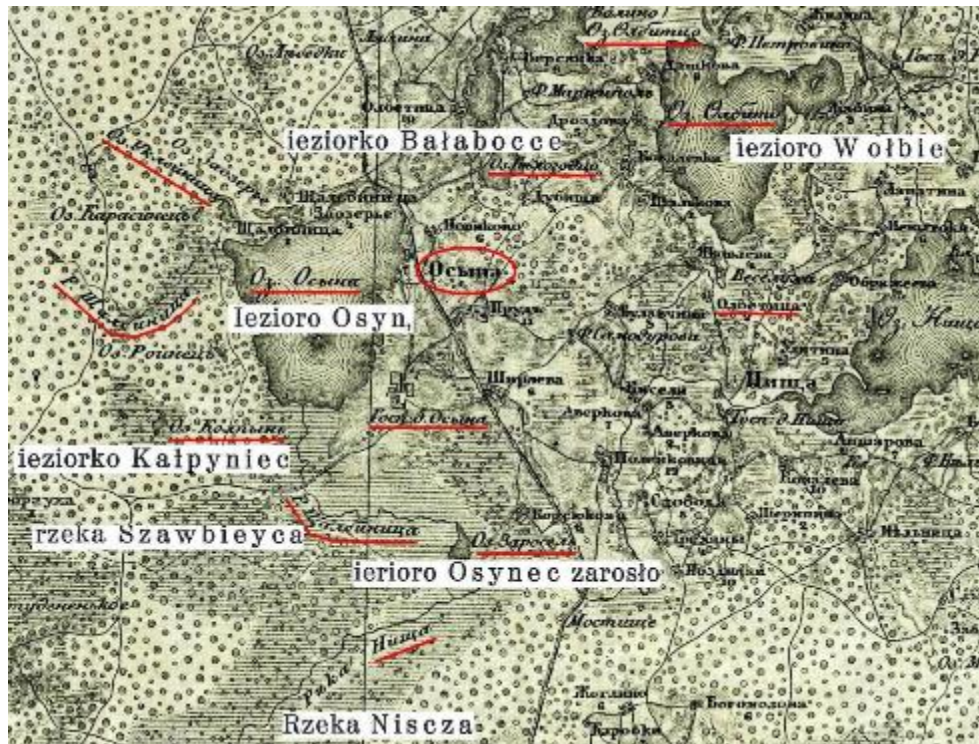
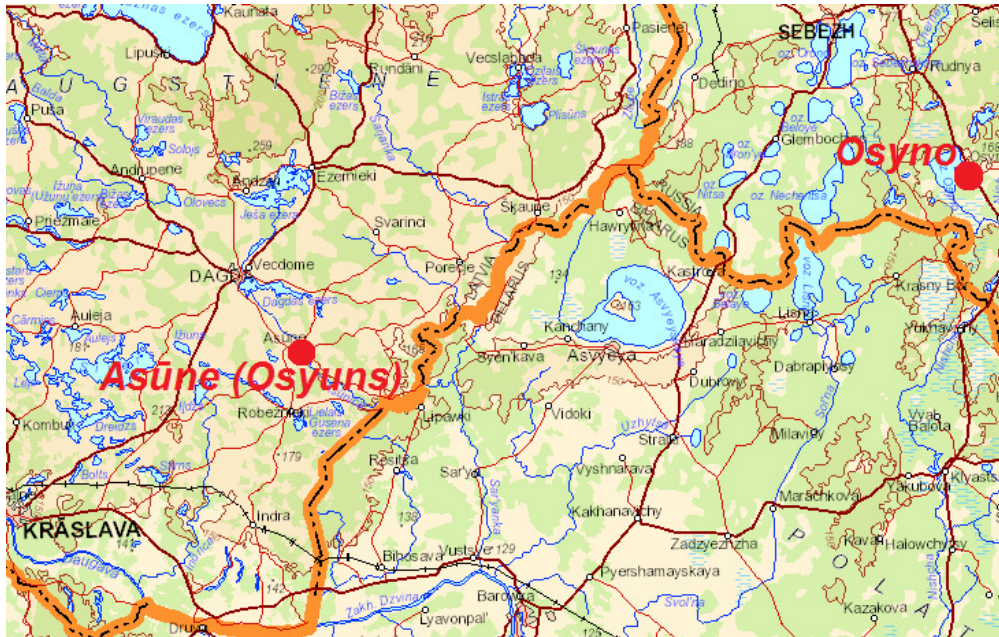
...dažādu laiku un dažādās valodās...

asānes pag.; iedzīv. — asī
zišpūri c.¹⁰⁰, «aldza» jeb «jōlza» m.
asīne c., asoa c., blusava c., brēnči c.
(«bulkāni») c., ciemātava c., dinabu
dzirvoniškas c., gōrnys (nom. pl.) c.,
jaunā-sola c., jaski c., kacari c., «ka
kalns» c., «kalvēši» c., kāndrašēni
kramāniškas c., krievoni c., kulaki
nauci c., laizēni c., lazdukalns c.,
madalāni c., mēngi c., murāniškas
lava) v., «neikšāni» jeb «naikšā
pānu-kalns c., pērvēja c., pilē
priki c., putrāniškas, «rēni»
rumakava c., «rutki», «sabali»,
spāģeva c., spļukalns c., sūnkav
vatzava, veiziniškas c., zdizes

- Uzmanīgi ar vēsturiskajiem avotiem un vietvārdiem

WOTOSTWO OSYNSKIE			
Dworzyszczemalawki			
Osny	dymy		
1	1	Prin Bohdanow Wuyt	2 3/4
		Lasianek Kostrogorn uca	
		wlaszylotac wlt 2, 11:10	wołny
2	2	Janek S. Malawie	1 1/2 7:10
3	3	Remior malawozyn	1 1/2 8:20
Woyndworzyszczu wlt 9, 11:10			
Seych			
Kabata Szogli niezrydofaloc wlt 5			
Wolna na Wuyt wlt 2, 11:10			
doptaru kmiecioc pofis wlt 4 3/4 fozia 9 70			
Dworzyszczeprykoniowc			
Osny	dymy		
1	4	Janek Szobien	4 2:15
1	5	Janek Szobien	4 2:15
2	6	Janek Szobien	2 6:7 1/2
2	7	Janek Szobien	2 6:7 1/2
3	8	Janek Szobien	2 6:7 1/2
3	9	Janek Szobien	2 6:7 1/2
Woyndworzyszczu wlt 2, 9			
Seych			
Kabata Szogli niezrydofaloc wlt 5			
doptaru kmiecioc pofis wlt 4 3/4 fozia 9 70			

Osynes voitistes 1695. g. 1. maja inventara pyrnõ lopa.

Brežgo, 1943

Latvijas Ģeotelpiskās
informācijas aģentūra

- Vietvārdi dabā – uz ceļazīmēm, norādēm u. c.

Kā panākt, lai uz norādēm būtu korekti nosaukumi?

Latvijas Ģeotelpiskās
informācijas aģentūra

Izpētes lauks ir plašs un iespējas lielas

Aicinām aplūkot izstādi

un biežāk izmantot
Latvijas Vietvārdu datubāzi

<http://vietvardi.lgia.gov.lv>

un LĢIA Karšu pārlūku

<http://kartes.lgia.gov.lv>

Marutas Pētersones zīm.

Latvijas Ģeotelpiskās
informācijas aģentūra

Paldies par uzmanību!

Otīlija Kovaļevska

LĢIA Ģeodēzijas un kartogrāfijas departaments, Toponīmikas laboratorija

e-pasts: otilija.kovalevska@lgia.gov.lv

